

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Malatya ili Doğanşehir ilçesi Kurucaova Mahallesinde afetzedeler için yapılması planlanan kalıcı konutların yer seçimine ilişkin süreçte yaşam hakkı ve güvenli barınma hakkını doğrudan ilgilendiren ciddi teknik risk tespitleri, kurumsal uyarılar ve hak ihlali iddiaları bulunmaktadır. Söz konusu alanı kapsayan 129 ada 1 parsel, 125 ada 121 parsel, 125 ada 225 parsel, 121 ada 1 parsel ve 126 ada 1 parseller için hazırlanan Haziran 2024 tarihli Zemin ve Temel Etüt Raporunda zeminin ZD sınıfında olduğu, yeraltı su seviyesinin yaklaşık 1,5 metre düzeyinde bulunduğu, suya doygun kumlu ve çakıllı zemin yapısı nedeniyle ani oturma riski ve taşıma gücü zafiyeti bulunduğu, sıvılaşma tehlikesi görüldüğü ve alanın yapılaşma açısından sakıncalı olduğunun teknik olarak kayıt altına alındığı anlaşılmaktadır. Jeofizik ölçümlerde Vs30 değerlerinin düşük olduğu ve Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği 2018'e göre olumsuz zemin sınıfında yer aldığı belirtilmiştir.

Bakanlığınıza gönderilen Sayı: E-69321465-305.03.02-10303228, tarih: 27.08.2024 sayılı resmi yazıda da aynı parsellere ilişkin zemin etüt sonuçlarına dayanılarak yapılaşmanın sakıncalı görüldüğü ifade edilmiştir. Devlet Su İşleri'nin Sayı: E-69250422-754-5130725, tarih: 21.10.2024 sayılı görüş yazısında ise alan içinde ve çevresinde birden fazla dere kolu bulunduğu, düzensiz akış rejimi nedeniyle taşkın riski oluşabileceği, üst havza tedbirleri, hidrolik etüt, dere ıslahı ve taşkın kontrol tesisleri tamamlanmadan yapılaşmaya geçilmemesi gerektiği açıkça belirtilmiştir. Buna rağmen yer seçimi kararının aynı alan üzerinden sürdürülmesi, teknik raporlar ile idari uygulama arasında çelişki bulunduğu yönünde ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Akademik jeomorfoloji çalışmalarında Kurucaova havzasının alüvyal karakterde, tektonik açıdan aktif ve havza tabanı yerleşimi niteliğinde olduğu, sel ve taşkın başta olmak üzere çoklu afet riskleri taşıdığı ortaya konulmuştur. Dava dosyalarına ve yerel başvurulara yansıyan beyanlarda, aynı bölgede geçmiş dönemlerde yapılan afet konutlarının sonraki depremlerde yıkıldığı veya ağır hasar aldığı, önceki uygulamalarda üç kata kadar yapılaşmaya izin verildiği ve en ağır hasarın üç katlı yapılarda görüldüğü ifade edilmektedir. Bu iddialar doğru ise, risk geçmişi bulunan bir alanda yeniden toplu afet konutu planlanmasının teknik gerekçelerinin açıklanması gerekmektedir.

Söz konusu yer seçimi işlemi Malatya 3. İdare Mahkemesinin 2025/76 esas sayılı dosyasında yargısal denetime konu edilmiştir. Yer seçimi sürecinde alternatif alanların nasıl değerlendirildiği, hangi bilimsel karşılaştırma ve puanlama yönteminin kullanıldığı ve karar sürecinin ne ölçüde şeffaf yürütüldüğü kamuoyuna açık değildir. Bölge halkı tarafından alanın yüksek verimli tarım toprağı niteliğı taşıdığı da ifade edilmektedir.

Yer seçimi kararı sonrası mahallede ciddi toplumsal gerilim yaşandığı, 8 Ağustos 2024 tarihinde olaylar meydana geldiğı, 2 Kasım 2024 tarihli bakan ziyareti sırasında bazı yurttaşların kente girişinin engellendiğı yönünde iddialar kamuoyuna yansımıştır. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, afet sonrası konut yer seçiminin bilimsel risk azaltma amacına uygun yürütülüp yürütülmediğinin ve kamu kaynaklarının riskli alanlara yönlendirilip yönlendirilmediğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Zemin sınıfı ZD, yeraltı su seviyesi yaklaşık 1,5 metre ve sıvılaşma riski bulunduğu raporlanan bir alanın afet konutu yerleşim alanı olarak seçilmesinin teknik gerekçeleri nelerdir?
- 2- Sayı: E-69321465-305.03.02-10303228 sayılı yazıda yapılaşma açısından sakıncalı görüldüğü belirtilen parseller için yer seçimi kararında neden ısrar edilmiştir?
- 3- DSİ'nin Sayı: E-69250422-754-5130725 sayılı görüşünde belirtilen üst havza tedbirleri, hidrolik etüt, dere ıslahı ve taşkın kontrol tesisleri tamamlanmış mıdır? Tamamlandıysa tarihleri ve raporları nelerdir?
- 4- Yer seçimi komisyonu bu alanı hangi bilimsel puanlama ve karşılaştırma yöntemiyle uygun bulmuştur? Değerlendirilen alternatif alanlar hangileridir ve hangi gerekçelerle elenmiştir?
- 5- Söz konusu parsellerin tarım arazisi niteliğı bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa tarım dışı kullanım izinleri hangi mevzuata ve hangi gerekçeye dayanılarak verilmiştir?
- 6- Aynı bölgede geçmiş depremler sonrası yapılan afet konutlarının yıkıldığı veya ağır hasar aldığı yönündeki iddialar doğru mudur? Bu yapılara ilişkin hasar ve yıkım kayıtları nelerdir?
- 7- Önceki uygulamalarda üç kata kadar yapılaşmaya izin verildiğı ve en ağır hasarın üç katlı yapılarda görüldüğü iddiası doğru mudur? Afet konutlarında kat sayısı hangi zemin ve mühendislik kriterlerine göre belirlenmektedir?
- 8- Malatya 3. İdare Mahkemesinin 2025/76 esas sayılı dosyasına konu yer seçimi işlemine ilişkin olarak Bakanlığınız tarafından mahkemeye sunulan teknik rapor ve savunmalar nelerdir?
- 9- 2 Kasım 2024 tarihli Malatya ziyaretiniz sırasında Kurucaova Mahallesinden bazı yurttaşların kente girişinin engellendiğı iddiası doğru mudur? Bu yönde herhangi bir idari talimat verilmiş midir?
- 10- Afet konutu yer seçimlerinde zemin sınıfı, taşkın riski ve yeraltı su seviyesi bakımından ülke genelinde bağlayıcı teknik eşik kriterler var mıdır? Varsa bu kriterler nelerdir?